

تغزیه و سووشون (سوک سیاوش)

بررسی و تقدالهام گیری تغزیه از آیین های اسطوره ای ایران باستان

پیدا الحسن عمرانی

سرشناسه	: عمرانی، ابوالحسن، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: تعزیه و سووشون (سوگ سیاوش)
مشخصات نشر	: شیراز نوید شیراز، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۴ ص. : مصور
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۲-۵۱۶-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپای مختصر
یادداشت	: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
شماره کتابشناسی	: ۳۸۴۶۴۲۰

تعزیه سووشون (سوگ سیاوش)

بررسی و نقد الهام گیری تعزیه از آیین های اسطوره ای ایران باستان

سید ابوالحسن عمرانی

طرح جلد: سید محمد عمرانی ○ لیتوگراف و چاپ: واصف

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد ○ چاپ اول: ۱۳۹۵ ○ حق چاپ محفوظ

ناشر: انتشارات نوید شیراز

دفتر شیراز - تلفن ۶۲-۳۲۲۲۶۶۱ نمایر ۳۲۲۲۹۶۷۶-۳۲۲۲۹۶۷۶

دفتر تهران - تلفن ۵۹۴۵-۸۸۹۰۵۹۴۵ نمایر ۸۸۹۲۱۵۲۲-۸۸۹۲۱۵۲۲

پست الکترونیکی: Navideshiraz.Pub@Gmail.com

وب سایت: www.navideshiraz.com

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۲-۵۱۶-۰ ISBN: 978-600-192-516-0

۶۰۰۰ تومان

فہم ست مطالب

۷.....	مقدمہ
۱۱.....	درآمد
۲۷.....	تعریہ وسووشون (سوک سیاوش) نقد رابطہ تعریہ و آئین ہا اسطوره ای
۶۹.....	ایران باستان
۸۹.....	نقد نگرہ تعریہ مضحک
۹۳.....	نتیجہ گیری
۹۷.....	کتاب نامہ
۱۰۴.....	یادآوری
۱۰۴.....	چکیدہ انگلیسی

مقدمه

مناسک آیینی و نمایی، هنری نمایشی و زاده اندیشه خلاق ایران شیعی است که در پیام رسانی قیام عاشورا و ابلاغ اهداف این حماسه بزرگ تاریخ، با مخاطبان و اقشار مختلف اجتماعی، نقش گسترده‌ای در ارتباط است. ویژگی نمایشی تعزیه، مهم‌ترین جنبه هنری این مناسک آیینی است که نگاه پژوهشگران حوزه نمایش، بیشتر برآر معطوف بوده و بر همین مبنا آنان در پی یافتن منابعی جهت تأثیر پذیری و الهام‌گیری تعزیه از آنها بر آمده‌اند.

برخی از پژوهشگران رد پایی از آیین‌های اسطوره‌ای ایران باستان همانند سوگ سیاوش به دست داده و قایل به الهام‌گیری تعزیه از این آیین هستند.

برخی دیگر، مشابهت‌هایی در ساختار شکلی و محتوایی تعزیه با تراژدی یونانی دیده و تأثیر پذیری تعزیه از این نمایش یونان عهد باستان را قایل شده‌اند.

مشابهت‌های بسیار جزئی و کاملاً اتفاقی این آیین‌ها و نمونه‌هایی دیگر از این دست، همانند نمایش‌های دینی قرون وسطای مسیحی در اروپا، اساطیر بین‌النهرینی، آیین‌های نمایشی شرقی در هند و چین و... نیز از نظر گاه‌برخی، به عنوان خاستگاه یا عوامل تأثیرپذیری تعزیه انگاشته شده است.

این دیدگاه‌ها مبتنی بر پشتوانه قطعی و مستندی که بتواند ادعاهای مزبور را ثابت نماید، نیست.

بسیار از این گزاره‌ها را معلول عدم توجه کافی به پشتوانه قوی ادبی هنری و توانمندی‌های بیان شیعیه در ابداع شیوه تأثیرگذار و گویاتر در راستای تبیین آرمان‌های انسان‌ساز و اهداف الهی آن دانست... تعزیه به عنوان مهم‌ترین هنر نمایشی دینی ایران، با شش مذهب و با اتکاء به سنت‌های عزاداری شیعیه - از عصر علنی شدن آیین‌های سوگواری حضرت سیدالشهداء (علیه السلام) (سده چهارم هجری) تا اجرای شیوه نمایش منظوم (سده دوازده و سیزدهم) و در گستر از چندین قرن تحول - به تکامل رسید.

فراز و نشیب در مراحل مختلف شکل‌گیری تعزیه را باید در تاریخ سیاسی شیعه، ملاحظه و بررسی نمود.

محدودیت‌های سیاسی شیعه و تقابل و عناد خلفا و حاکمان جور با ایشان، و ممنوعیت اجرای شیوه‌های ابلاغ پیام ائمه اطهار و خاندان پیامبر (صلی الله علیه و آله)، موجب گردید شکل‌گیری تعزیه با ساختار نمایشی و گونه‌مصلحتی که در قرون اخیر اجرا می‌شود، قرن‌ها به تأخیر بیفتد.

به هر روی سنت عزاداری شیعیان در رثای حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) تا آن اندازه پشتوانه روایی و تاریخی دینی دارد که نیازمند الهام گیری و تأثیر پذیری از آیین دیگری نباشد...

در این دفتر ضمن تبیین اسطوره در متون دینی بر اساس معیارهای واژه شناسی و نقد دیدگاههای الهام گیری، تأثیرپذیری یا مقایسه تعزیه با آیینهای اسطوره ای یاد شده، به مطالب دیگری نیز پیرامون تعزیه پرداخته شده است.

نقد نگار «تعزیه مضحک» از جمله محتویات دیگر این دفتر است... دیدگاههای ارزشمند به نظران، ما را در تعمیق مطالب دیگر مجموعه های تعزیه پژوهی - که در دست نگارش یا تدوین است - یاری می رساند.

سید ابوالحسن عمرانی

پیراز - زمستان ۸۹